

СТАЛІНСЬКІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТБЮРО, РЕКТОРАТУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ,
ПРОФКОМУ І МІСЦЕВКОМУ ХАРКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО.

№ 12 (691)

Четвер, 10 квітня 1952 р.

ц. 20 к.

ПАТРІОТИЧНИЙ ОБОВ'ЯЗОК ВИПУСКНИКА

Гаряча пора настала у студентів-випускників нашого університету. Закінчується писання дипломних робіт, відбуваються останні консультації у керівників, починається підготовка до державних іспитів. Мине небагато часу, і колишні вихованці університету, одержавши диплом — путівку в життя, підуть працювати в різні галузі народного господарства.

Через кілька днів в університеті почнуть працювати державні комісії по розподіленню молодих спеціалістів. Біолога і математика, філолога і географа — кожного молодого спеціаліста жде цікава, хвилююча робота на благо соціалістичної Вітчизни. Поїхати туди, де найбільш відчувається потреба в кваліфікованих спеціалістах, доконецький обов'язок кожного випускника університету.

Більшовицька партія і радянський уряд створили всі умови для повноцінного навчання студентства. З кожним роком підвищується кваліфікація професорсько-викладацького складу, поліпшується устаткування лабораторій і кабінетів. Тому випускники одержують тверді й глибокі знання, які вони можуть використати у своїй творчій діяльності.

Бути учасником великих сталінських будів комунізму, здійснювати сталінський план перетворення природи, прокладати нові шляхи в науці — ось про що мріють ті, хто одержить найближчим часом диплом нашого університету. Небагато лишилось днів, щоб ці мрії перетворились у життя.

Попередні випуски університету показали, що більшість молодих спеціалістів охоче приймають пропозиції комісії по розподіленню місць і без заперечень йдуть туди, де їхньої праці потребує Батьківщина. Однак є ще у нас окремі випадки, нехай і рідкі, коли випускник відмовляється їхати до місця призначення. Так, минулого року не підписали пропозицій відбутися за призначенням 11 чоловік. Це — серйозний докір деканатам, партійним і комсомольським організаціям факультетів.

Вже тепер треба подати всебічну допомогу державним комісіям, які керуються інтересами народного господарства. Необхідно заздалегідь взяти до уваги також запити і побажання самих випускників, бо комісії мають на них зважати. Такі заходи допоможуть остаточно позбутися фактів від-

мовлень вийхати за призначенням, допоможуть провести розподіл місць так, як того насамперед вимагають інтереси держави.

Одночасно з розподілом молодих спеціалістів на роботу відбувається добір студентів, які продовжуватимуть свою освіту в аспірантурі, працюватимуть асистентами, лаборантами, молодшими науковими співробітниками. І до цього заходу деканати і партійні організації факультетів повинні підійти з усією серйозністю. Від того, як буде проведений добір кандидатів в аспірантуру, набагато залежить якість підготовки молодих наукових кадрів, яких ждуть від одного з найстаріших на Україні освітніх закладів — Харківського університету різні галузі народного господарства, науки і культури.

П'ять років пробули теперішні випускники у стінах університету. Вони були свідками невтомного піклування більшовицької партії, радянського уряду, особисто великого Сталіна про всебічний розвиток найбільш передової у світі радянської науки, про найкращу постановку роботи у вищих учбових закладах СРСР.

Геніальні роботи Й. В. Сталіна з питань мовознавства, історичні постанови ЦК ВКП(б) та ЦК КП(б)У з ідеологічних питань, редакційні статті газети «Правда» в питаннях культури і мистецтва піднесли на новий, ще вищий ступінь вітчизняну науку і культуру, сприяли величезному піднесенню якості викладання у вищих учбових закладах країни.

Наші випускники є свідками нового прояву піклувань партії і уряду про наш університет: на майдані ім. Дзержинського почалася роботи по спорудженню нової величної будови для університету, справжнього палацу науки.

П'ять років навчання позаду. П'ять років мріяли теперішні випускники стати справжніми учасниками великого будівництва комунізму в нашій країні. І от настав час здійснення цих бажань.

Відповіді на піклування більшовицької партії, радянського уряду і кращого друга радянської молоді Й. В. Сталіна виконанням свого почесного обов'язку — поїхати на місце роботи за призначенням — таке почесне завдання стоїть сьогодні перед молодими спеціалістами — вихованцями нашого університету.

„Павловські читання“ на біологічному факультеті

В зв'язку з 16-річчям з дня смерті великого російського вченого — академіка І. П. Павлова професорсько-викладацький склад та студенти біологічного факультету провели традиційні «Павловські читання». Викладачі, студенти, представники громадськості Харкова заслухали 10 доповідей.

«Павловські читання» відкрились доповіддю доцента В. І. Махінко «І. П. Павлов і боротьба з ідеалізмом у фізіології». Далі присутні заслухали доповіді професора О. В. Нагорного «Роль центральної нервової системи в процесах старіння», доцента В. Н. Петрова, доцента І. Д. Манакова і студентів М. Безрук, А. Захарченко, Л. Швець, Л. Марченко, Ю. Геніної.

Доцент В. І. Махінко і студенти Г. Цив'ян, Л. Ставицька з допомогою оригінального приладу демонстрували умовні рефлекси у білих пацюків.

В ході «Павловських читань» розгорнулася жвава дискусія. Після доповіді доцента І. Д. Манакова виступив професор Харківського ветеринарного інституту Х. Т. Арський, що висловив деякі думки про дальше уточнення методики експериментів, зв'язаних з вивченням умовних рефлексів.

В. КУДОКОЦЕВ.

Зустріч з новатором виробництва

Днями відбулася зустріч студентів-філологів з делегатом Третьої Всесоюзної конференції прихильників миру — знатним новатором виробництва Раїсою Морозовою. Тов. Морозова розповіла про свої стахановські методи праці, які зараз освоюють на Харківському заводі транспортного машинобудування понад 800 робітників.

В 1951 році знатна стахановка взяла участь в роботі Республіканської конференції прихильників миру, а пізніше в числі кращих людей Харківщини їздила в Москву на Всесоюзну конференцію прихильників миру.

Раїса Морозова розповіла про те, як три дні в Колонному залі Будинку Рад звучали тверді голоси посланців миру від численних національностей нашої неосвяжної Батьківщини.

Наостанку Раїса Морозова відповіла на ряд запитань студентів.

В. КОТЛИЦЬКИЙ.

ПАРТІЙНА ГРУПА ПРАЦЮЄ З ДИПЛОМАТАМИ

Партійна група п'ятого курсу відділення журналістики філологічного факультету (парторг т. Гольдфарб) систематично контролює хід виконання студентами дипломних тем. Щопонеділка після політгодин студенти виступають із самозвітами, розповідають, як вони працюють над дипломними роботами.

Партійна група вникає в учбові справи кожного студента, допомагає, коли в чомусь виникають труднощі, дає ділові поради. Комуністи радяться з консультантами, спільно вказують дипломантам на їх недоліки.

Гаряча пора зараз у студентів-дипломантів. Через кілька місяців вони вийдуть на шлях самостійної творчої праці в радянській пресі. Але, щоб з честю витримати складний екзаме́н на звання радянського журналіста, треба вдумливо і якнайповніше розробити дипломну тему.

В ці дні особливо потрібна планомірна й наполеглива праця. Контролювати хід виконання дипломних тем, спрямовувати роботу студентів — ось що партійна група п'ятого курсу вважає тепер своїм головним завданням.

Л. ШУМАКОВА.

Консультації дипломантів

Доцент С. І. Кравдієвський консультує студента-дипломанта економічного факультету О. Цариценку.

Фото Г. ЗАЛЮБОВСЬКОГО.

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ

На історичному факультеті

Майбутні історики добре підготувались до наукової конференції університету. Серед студентських наукових робіт можна відзначити доповідь члена гуртка історії середніх віків В. Терентьєва «Значення праці Й. В. Сталіна «Марксизм і питання мовознавства» для вивчення історії середніх віків» і доповідь Г. Чернявського «Боротьба болгарської молоді за соціалізм з 9 вересня 1944 р. до закінчення другої світової війни».

Кращі доповіді будуть опубліковані в окремій збірці студентських наукових робіт.

На четвертому курсі цікаво пройшла комсомольсько-молодіжна година на тему «Міжнародний огляд. Країни Близького Сходу». Студент т. Корсун виступив з доповіддю про боротьбу за мир у країнах Близького Сходу. Аза Литвиненко та Юлія Кишик розповіли про загарбницьку політику американських імперіалістів у

маршаллізованих країнах. Студенти тт. Кузина, Кліот, Білоцерковська присвятили свої виступи героїчній боротьбі корейського народу з іноземними загарбниками, боротьбі за мир волелюбних народів усього світу на чолі з великим радянським народом.

Комсомольське та профспілкове бюро факультету організували конкурс на кращу постановку спортивної роботи в групах.

Переможцями в конкурсі вважатимуться ті групи, де добре проводяться комсомольсько-молодіжні години на спортивні теми, де спортивна робота стала справді масовою.

Конкурс триватиме до 1 травня. Краща група буде нагороджена грамотою базової ради добровільного спортивного товариства «Наука» та перехідним призом комсомольського і профспілкового бюро факультету.

Г. КРУГЛЯК

До 500-річчя з дня народження Леонардо да Вінчі

На історичному факультеті йде діяльна підготовка до 500-річчя з дня народження видатного італійського художника й діяча епохи Відродження Леонардо да Вінчі.

Готується виставка з кількома відділами. В одному відділі буде виставлене повне зібрання творів Леонардо да Вінчі, другий розділ розповідатиме про його життя і творчий шлях. Тут будуть виставлені праці радянських дослідників — Гуковського, Дживілегова та деяких зарубіжних. Цінними експона-

тами виставки є біографічні матеріали, зібрані середньовічним вченим Валері.

На стендах демонструватимуться репродукції з картин і малюнків геніального художника: «Таємна вечеря», «Монна Ліза», «Мадона Літта».

Під керівництвом професора М. М. Пакуля готуються доповіді про життя та творчість Леонардо да Вінчі, що будуть прочитані на об'єднаному засіданні кафедр і гуртка історії середніх віків.

Є. ШЕСТАКОВА

Про підготовку аспірантів - філологів

Листопадовий пленум ЦК КП(б)У зобов'язав партійні організації вузів повсякденно і глибоко цікавитися станом підготовки наукових кадрів, поліпшити виховання молодих спеціалістів, які керуватимуть окремими ділянками ідеологічного та господарського будівництва.

Днями відкриті партійні збори філологічного факультету обговорили стан виконання рішень пленуму про підготовку наукових кадрів через аспірантуру. З доповіддю виступив декан факультету доцент П. П. Вербицький.

В стінах факультету, зауважив доповідач, виросло немало фахівців-філологів, які працюють нині в багатьох вузах країни. Майже всі вони прийшли в науку з аспірантури. І зараз на семи кафедрах готуються до наукової діяльності 27 аспірантів, 8 з них — третього року навчання.

Останнім часом значно покращало навчання аспірантів, чому насамперед сприяло розвантаження індивідуальних планів. Всі аспіранти вчасно складають кандидатський мінімум, на початку другого року навчання вони вже одержують теми дисертацій. Наукові керівники частіше стали проводити консультації з аспірантами; на засіданнях кафедр обговорюються окремі розділи дисертацій. Та цього ще замало: в роботі самих аспірантів та

їх керівників є серйозні хиби. Це стосується головним чином написання дисертацій. Минулого року закінчили аспірантуру 5 чоловік, але т. Лимаренко, Пасічний, Мартем'янов досі ще не підготували дисертацій до захисту. Іноді таке становище пояснюється тим, що кафедри і дисертанти несерйозно або надто поспішно підходять до вибору тем. Наприклад, двічі змінювалась тема у аспірантки другого року навчання т. Кичіян. Ясно, що це позначається на розробленні теми. Робота над дисертаціями нерідко затримується й через те, що теми затверджуються з великим запізненням: наукова частина своєчасно не відсилає теми на затвердження в Міністерство вищої освіти.

Значну роль у вихованні молодих вчених повинні відігравати засідання кафедр, на яких би аспіранти регулярно виступали. Керівництво кафедр ще недостатньо залучає аспірантів до активної роботи. Про все це говорили і доповідач, і комуністи у своїх виступах.

Доцент В. П. Невзорова запропонувала кафедрам налагодити між собою міцніші зв'язки. Адже часто в мовних темах зустрічаються і літературознавчі питання, або навпаки: в літературознавчих — мовні.

— Слабо поставлений на факультеті обмін досвідом наукових керівників. А та-

кий обмін значно сприяв би розгортанню критики і самокритики, — відзначив т. Коваленко.

Партійне бюро факультету повинне приділяти більше уваги аспірантам, частіше слухати їх звіти на своїх засіданнях, залучати їх до роботи в наукових студентських гуртках. Саме партбюро повинне домогтися, щоб всі аспіранти займалися громадською роботою. Адже деякі з них не беруть ніякої участі в громадському житті факультету. Комуністи гостро засудили поведінку аспіранта т. Баштана, який зірвав без поважних причин доповідь про творчість М. В. Гоголя на АТС міста.

Як недолік у проведенні зборів, слід відзначити, що ні в доповіді, ні у виступах присутніх не було висвітлене питання про ідейно-політичне виховання аспірантів. Між тим, виховна робота серед аспірантів — невід'ємна галузь підготовки наукових кадрів. Плодотворна наукова діяльність неможлива без неупинного зростання ідейно-теоретичного рівня, без наполегливого оволодіння безсмертними ідеями марксизму-ленінізму.

Партійні збори прийняли конкретне рішення, спрямоване на поліпшення наукових кадрів вчених-філологів через аспірантуру.

В. ТЮРЕВА.

ПАРТІЙНА ХРОНІКА

В партійному бюро університету

Недавно партійне бюро університету заслухало звіт про роботу видавництва ХДУ. Доповідь про друкування «Вчених записок» факультетів та інститутів і окремих монографій на актуальні теми сучасності зробив директор видавництва т. Яременко.

В обговоренні доповіді взяли участь тт. Буланкін, Партолін, Ізмайлов, Гельфенбейн та інші. Було відзначено, що останнім часом видавництво значно поліпшило свою роботу. Однак в друкованій продукції ще допускаються помилки, її наукова і поліграфічна

якість досить висока. Це було показано, зокрема, в журналі «Більшовик України», де піддано критиці «Вчені записки» університету, видані за останні роки.

Партійне бюро ухвалило рішення, спрямоване до дальшого поліпшення роботи видавництва.

ВИСОКА АКТИВНІСТЬ КОМСОМОЛЬЦІВ

На історичному факультеті відбулись цікаві комсомольські збори. На них обговорювалась комсомольська робота другої групи другого курсу і другої групи четвертого курсу.

В обговоренні доповідей про стан політико-виховної і учбової роботи на курсах взяли участь 12 комсомольців. Характерно, що на цей раз виступали навіть такі студенти, які раніше не виявляли активності. Говорили про колектив, про себе, про недоліки в роботі.

Цікавим був виступ Г. Слагоди. Вона розповіла про те, як критика товаришів, вимогливість колективу допомогли їй позбутись недоліків. Під впливом товаришів вона почала акуратно відвідувати лекції, систематично готуватись до семінарських занять. Вперше за два роки навчання вона склала екзамен лише на «відмінно» та «добре».

Збори закінчились. Студенти виходили з корпусу факультету, продовжуючи гаряче обговорювати виступи товаришів, справи своїх комсомольських груп.

Збори викликали великий інтерес тому, що були старанно підготовлені. Ми доб-

ре продумали порядок денний і вирішили поставити на обговорення не загальне питання, як це було раніше, а конкретне, наприкладі однієї-двох груп проаналізувати ідейно-виховну й учбову роботу студентів. У виборі порядку денного нам допоміг секретар комітету комсомолу університету т. Щербаненко.

Затвердивши порядок денний, ми старанно почали готувати збори. До цього залучили широкий актив студентів.

Добре підготувались до зборів групорги А. Рогольова і Л. Зенченко. Вони виступили із змістовними доповідями, оперували не сухими статистичними даними, як це, на жаль, буває на зборах, а яскравими, живими прикладами з життя своїх комсомольських груп.

Слід, проте, зауважити, що на зборах багато говорили про групи, які звітували, і мало виявляли недоробки в роботі інших комсомольських груп. Комсомольське бюро факультету звачить на це при підготовці наступних зборів.

Ю. ШИЛОВЦЕВ,
секретар комсомольського бюро історичного факультету.

СЛІДАМИ НАШИХ ВИСТУПІВ

„Наслідки благодущності і самозаспокоєння“

Під таким заголовком в номері за 13 березня цього року в нашій газеті була надрукована кореспонденція про незадовільну роботу партійної та комсомольської груп другого курсу відділення журналістики філологічного факультету.

Як повідомили редакцію парторганізатор цього курсу Г. Кругляк та комсорг Ю. Михалюк, факти, наведені в кореспон-

денції, повністю підтвердились. Кореспонденцію обговорено на поширеному засіданні партійної групи, активу та на комсомольських зборах курсу. Студенти заслухали звіт комсорга Ю. Михалюка та агітатора М. Парінова. Вжито ряд заходів, щоб позбутись недоліків в політико-виховній та навчальній роботі серед студентів курсу.

КРИТИКА І БІБЛІОГРАФІЯ

„СОВРЕМЕННЫЙ РУССКИЙ ЛИТЕРАТУРНЫЙ ЯЗЫК“ *)

Геніальні праці Й. В. Сталіна з питань мовознавства з повною ясністю викрили ідеалістичний у своїй основі, вульгарно-матеріалістичний характер так званого «нового вчення про мову» М. Я. Марра і накреслили перед нашою наукою шляхи її розвитку.

Праці Й. В. Сталіна відкрили новий етап в історії нашої науки на основі ряду глибоко і переконливо аргументованих тез марксистського розуміння природи мови та її розвитку. Всі зусилля радянських вчених скеровані на здійснення тих завдань, які поставив перед мовознавством Й. В. Сталін. З великою увагою і вимогливістю ставиться вся наша громадськість до кожної нової книги з питань мовознавства.

Серед ряду посібників з російської мови, які вийшли після праць Й. В. Сталіна, особливий інтерес викликає нещодавно на-

друкована видавництвом «Радянська школа» книга О. М. Фінкеля і М. М. Баженова «Современный русский литературный язык». Вона відзначається повнотою і послідовністю викладу науково-теоретичного матеріалу і повністю відповідає сучасним програмам філологічних факультетів наших вузів. Додані методично опрацьовані вправи (91 сторінка) цілком забезпечують, при їх виконанні, засвоєння матеріалу.

Написані двома авторами окремі частини книги вносять нове в трактування важливих питань, спираючись на вчення Й. В. Сталіна про мову. Звертає увагу на себе те, що автори свідомо поривають з традиційними визначеннями окремих мовних категорій, пояснюючи найчастіше в простій і легко зрозумілій формі найважчі граматичні поняття. Не з усіма визначеннями авторів можна погодитися, але майже завжди вони подають нове розуміння певної особливості визначуваного об'єкту.

У вступній частині курсу (автор О. М. Фінкель) з повною чікістю встановлюється загально-

методологічне значення праць Й. В. Сталіна, дається визначення поняття російської мови як єдиної мови російського народу, як мови міжнародного спілкування народів СРСР і з'ясується її значення в міжнародному політичному житті.

Якість основних розділів книги відповідає стану їх розробки в мовознавчій літературі. Ось чому до менш вдалих належить розділ «Лексика та фразеологія». В ньому ми не знаходимо задовільного пояснення ще недостатньо виченого питання про взаємодію між словниковим складом та основним словниковим фондом, не задовольняє розташування матеріалу, а подекуди і виклад його.

Розділ «Фонетика» в стислій формі, але з належною повнотою, подає весь потрібний для вчителя матеріал. Добре оброблені таблиці, додані до цього розділу, забезпечують наочність викладання. Позбавлений зайвих дрібниць, цей розділ є одним з кращих в нашій науково-підручничковій літературі з російської мови. До основних розділів, оброблених з особливою увагою і повнотою, стосуються морфологія (автор О. М. Фінкель) і синтаксис (автор М. М. Баженов).

В цих частинах вперше в підручничковій літературі з'являються розділи, присвячені ще недостатньо розробленим питанням, які стосу-

ються важливих складових частин мовної структури. Новим для підручників з мови є введення матеріалу з історії розробки окремих питань. На жаль, вони мають випадковий характер і іноді зводяться до голого переліку вчених-мовознавців (стор. 167). Проте введення відомостей, пов'язаних з історією нашої науки, безперечно поширює світогляд студента, і підручник в цілому виграє від наявності, хоча й дуже незначних, відомостей, внесених з фактично відсутньої у нас «Історії мовознавства».

Написаний М. М. Баженовим розділ «Синтаксис» є наслідком творчого і багато в чому оригінального опрацювання матеріалу. Автор намагається показати, як «ідея діалектичної єдності мови та мислення знаходить своє широке застосування в синтаксисі — на всьому його протязі — від визначення його основних понять до аналізу найскладніших мовних конструкцій» (стор. 316).

Розділ цей звертає на себе увагу загальною спрямованістю до освітлення окремих синтаксичних явищ на основі вдумливого і поглибленого аналізу змісту досліджуваного явища і мовного його оформлення. Автор не обмежується констатацією фактів, — він подає їх як досвідчений педагог, кожний раз застерігаючи від формально-начотницького аналізу мовних явищ.

Широке використання синтаксичної синоніміки і особливо омоніміки дають повне право оцінити підручник в цілому, як видатну працю не тільки науково-мовознавчого, але й загальнометодичного характеру.

В розділі «Синтаксис» виклад розрахований не на механічне засвоєння матеріалу, а на розуміння різноманітних відтінків значення найскладніших конструкцій. Глибина аналізу окремих синтаксичних конструкцій пов'язана з простою і систематичністю викладу. В суворо логічній послідовності подаються спочатку найхарактерніші значення окремих синтаксичних типів, а потім розглядаються специфічні і поодинокі явища.

Підручник в цілому показує, що автори справилися з поставленим перед собою завданням: по-перше, книга дає достатній матеріал для оволодіння російською літературною мовою; по-друге, вона готує студента до його майбутньої педагогічної діяльності; по-третє, вона дає основу для самостійної роботи в галузі російської мови.

Затверджена як учбовий посібник для вчительських інститутів, книга О. М. Фінкеля та М. М. Баженова цілком придатна як один з основних підручників для філологічних факультетів педагогічних інститутів і університетів.

Доцент В. НЕВЗОРОВА.

ПІДСУМКОВА СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

НОВІ ДОСЯГНЕННЯ

З 5 по 10 квітня в нашому університеті проходила підсумкова студентська наукова конференція, в якій взяли участь студенти всіх дев'яти факультетів.

На відміну від минулого року, значно виросло число учасників конференції, підвищилась якість наукових робіт студентів, їх загальна теоретична підготовка. В цьому році на обговорення конференції винесено 267 доповідей (в минулому році їх було 198); їх підготували 70 гуртків, які працюють зараз в університеті (проти 57 гуртків в минулому році). Збільшилося число студентів, які займаються науковою роботою. Зараз їх понад 1600 чоловік; з них дійсних членів гуртків 550 чоловік. На деяких факультетах майже всі студенти є членами наукових гуртків. Так, на біологічному факультеті з 270 студентів до наукової роботи залучено 240.

Як позитивну сторону треба відмітити, що в цьому році в експериментальну роботу включилися студенти перших курсів. Це ми бачимо на біологічному факультеті, де для першокурсників створено гурток загальної біології, і на хімічному факультеті.

Значно розширилася тематика наукових робіт студентів, стало більше досліджень, присвячених будовам комунізму, як от: студентки першого курсу економічного факультету М. Смоленської — «Харківщина — великим сталінським будовам комунізму», студентки п'ятого курсу геологічного факультету В. Горбенко — «До геології Південно-Українського каналу», студентки четвертого курсу географічного факультету К. Кулакової — «Перспективи розвитку господарства Кримської області в зв'язку з будівництвом Північно-Кримського каналу» та ін.

Зроблено серйозні спроби теоретично узагальнити ті зв'язки, які маємо в роботі Й. В. Сталіна «Марксизм і питання мовознавства» (роботи: студентки четвертого курсу філологічного факультету К. Вітко — «Вчення Й. В. Сталіна про внутрішні закони розвитку мови», студента п'ятого курсу історичного факультету В. Терентьєва — «Значення праці Й. В. Сталіна «Марксизм і питання мовознавства» для вивчення історії середніх віків» тощо).

Відкриття конференції

Святково прибрані Ленінська аудиторія університету. 5 квітня о 7 годині 30 хвилин вечора тут почала свою роботу підсумкова студентська наукова конференція, присвячена 82-й річниці з дня народження Володимира Ілліча Леніна.

На столі президії живі квіти. З портрета в обрамленні квітів і червоних прапорів дивиться на молодь і вчених великий корифей науки і вчитель народів Й. В. Сталін.

За столом президії заслужені професори та наукові діячі університету.

З вступним словом виступає тепло зустрінутий учасниками конференції ректор університету, дійсний член Академії наук УРСР, доктор біологічних наук, професор І. М. Буланкін. Він поздоровляє присутніх з відкриттям конференції і вказує, що партія і уряд поставили перед університетами нашої країни відповідальне завдання — широко залучати студентів до науково-дослідної роботи.

— Наша конференція, —

сказав І. М. Буланкін, — покаже зрілість і дослідницьке вміння студентів і викладачів та їх здатність вести наукову роботу.

Керівник конференції член-кореспондент Академії наук УРСР, професор О. В. Погорелов слово для доповіді на тему «Роль радянської ідеології в здійсненні переходу від соціалізму до комунізму» надає студентові п'ятого курсу історичного факультету В. Шевченку.

Доповідач відзначає, що ідеологія і політика більшовицької партії — це ідеологія і політика радянського народу, що сила радянського патріотизму ґрунтується на відданості нашого народу своїй рідній більшовицькій партії, своїй соціалістичній Вітчизні.

На трибуні — студентка четвертого курсу філологічного факультету Р. Седенко. Вона виступає з доповіддю на тему «Продовження традицій О. М. Горького і В. В. Маяковського у творах українських радянських поетів, присвячених боротьбі за мир». Доповідачка дає за-

гальний аналіз «Американських памфлетів» М. Горького і творів В. Маяковського.

Другу частину своєї доповіді Р. Седенко присвячує творчості сучасних українських поетів — Тичини, Бажана, Малишка та інших, які, продовжуючи традиції Горького і Маяковського, показують мерзенне обличчя хижаків американського імперіалізму.

— Сьогодні, коли фашизм в Америці став уже не загрозою, а прикрою дійсністю, — закінчує свою доповідь Р. Седенко, — велика роль у викритті звірячих намірів американського імперіалізму належить нашим радянським письменникам, озброєним марксистсько-ленінською наукою про рушійні сили суспільства, наукою, що допомагає добре бачити всі суперечності сучасного капіталізму.

На цьому пленарне засідання закривається. 3 6 квітня почали свою роботу секції конференції.

С. ШЛЯХОВА.

РОЛЬ РАДЯНСЬКОЇ ІДЕОЛОГІЇ У ЗДІЙСНЕННІ ПЕРЕХОДУ ВІД СОЦІАЛІЗМУ ДО КОМУНІЗМУ

(З виступу студента V курсу історичного факультету
В. Шевченка)

В результаті перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції і побудови соціалізму в нашій країні восторжествувала ідеологія марксизму-ленінізму.

Марксизм-ленінізм — ідеологія революційного пролетаріату — є найгостріша ідейна зброя нашого народу, що мобілізує радянських людей на творчу працю, що веде наш народ від перемоги до перемоги.

У геніальній праці «Марксизм і питання мовознавства» товариш Сталін, аналізуючи специфічну природу надбудови, указав на її велику активну силу, що допомагає оформитися і укріпитися соціалістичному базисові.

Буржуазія та її ідеологи намагаються переконати, що більшовизм та його ідеологія є руйнаційною силою, що вони начебто загрожують

мирові. Але історія доводить, що руйнаційною силою насправді є імперіалізм та його розтлінна ідеологія.

Радянський народ веде до комунізму велика партія Леніна — Сталіна, озброєна марксистсько-ленінською теорією, що є найбільш передовою теорією у світі. Немає сумніву, що марксистсько-ленінська ідеологія восторжествує у всьому світі.

ХРОНІКА СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Зростає активність філологів — членів студентських наукових гуртків. В цьому навчальному році на факультеті відділення студентського наукового товариства провело три наукові конференції на теми: «Поети світу в боротьбі за мир», «Російсько-українські літературні зв'язки», «Великий російський письменник М. В. Гоголь».

В цьому році почав краще працювати критико-рецензентський гурток. Керує ним доцент М. В. Черняков. До університетської підсумкової студентської конференції гурток підготував доповіді: «Нарис про будови комунізму на сторінках радянської преси» (доповідач-студент четвертого курсу І. Голубничий) та «Фейлетон «Правда» на міжнародні теми» (доповідач — студент четвертого курсу В. Бурлай).

До відкриття підсумкової студентської конференції студенти-географи оформили і виставили на факультеті стенд, присвячений підсумкам практики студентів на Кавказі. На стенді представлені фотоматеріали про роботу практикантів, на карту нанесено маршрути їх походів.

Комсомольська організація та рада відділення студентського наукового товариства геологічного факультету широко залучають до самостійної наукової роботи студентів молодших курсів. На університетській конференції з доповіддю на тему «Сліди брижів на поверхні пласта» виступить студент першого курсу М. Юрчук. Наукові доповіді підготували також студенти молодших курсів О. Тимошенко, Н. Піддубний, Л. Воронцова, А. Грушевська.

Зв'язкам науки з виробництвом присвячені роботи студентки четвертого курсу економічного факультету Л. Каплан — «Методи виявлення продуктивності праці на соціалістичному підприємстві», студентки третього курсу економічного факультету А. Кононцеві — «Соціалістичне змагання в промисловості Харкова в післявоєнний період» та ін. Окремі роботи висвітлюють пріоритет вітчизняної науки в ряді галузей.

ШЛЯХ ДО НАУКИ

Кафедра фізіології тварин біологічного факультету. Просторі, світлі лабораторії, заповнені експонатами кабінети...

Я знаю, що сьогодні неділя, день студентського відпочинку. Отже, далеко не певний, що вдасться зараз побачити Таню Філіппову.

— Прошу, вона в сусідній кімнаті, — запрошує її подруга.

Повільно відкриваю двері. Праворуч — широке вікно, крізь яке падає світ сонячного проміння і золотить русе волосся стрункої дівчини, що схилилася над приладами. Це — Таня Філіппова, голова біологічного відділення студентського наукового товариства.

Ще влітку минулого року вона вибрала собі тему дипломної роботи і весь час, вільний від занять та громадських доручень, присвячує їй.

— З старістю, — розповідає Таня, — організм людини стає біднішим на воду. Отже, дуже важливо вивчати шляхи втрачання води організмом. Може, це якоюсь мірою допоможе з'ясувати самий процес старіння. І тому я з охотою взяла невисвітлену тему: «Особливості водного обміну залежно від віку та умов харчування».

Ще в школі Таню цікавили природничі науки. Заняття в гуртку юннатів, далекі екскурсії, твори Мічуріна, Павлова навели на думку вступити на біологічний факультет університету. В галузі біології її найбільше цікавили медико-біологічні проблеми.

— Мені здавалося, — замислено промовила Таня, — щоб досягти успіху в розробці проблем біології, треба вивчити фізіологію, бо вона є основою біології і медицини.

В перші роки навчання в університеті ускладнював справу брак знань, потрібних для практичної роботи. Проте вже на другому курсі вона вступає в гурток, проводить теоретичну підготовку до майбутніх експериментів. Після Павловської сесії, будучи на третьому курсі, Таня самостійно почала розробляти важливу тему: «Роль великих півкуль в процесі обміну речовин». Робота в гуртку ще більше зміцнила її бажання стати біологом-дослідником.

Ставши студенткою університету, Таня незабаром поринула в громадську роботу. Її обрали керівником оргсектору комсомольського бюро факультету, пізніше вона працювала секретарем ради відділення студентського наукового товариства. Її знали, як жваву,

енергійну дівчину, вмілого організатора, відмінницю в навчанні, чудового товариша. І тому загальні збори біологічного відділення наукового товариства одногласно обрали її головою ради.

Нелегка справа правильно поєднувати громадську роботу з академічною. Доводилося працювати вечорами, викроюючи кожен вільну годинку для занять. Іноді навіть виникав сумнів — чи справиться вона? Тоді вона йшла за порадою до секретаря комсомольського бюро. Після товариської розмови вона знов ставала бадьорою, рішучою.

В 1950 році в житті Тані сталася визначна подія: за активну участь в громадській роботі і відмінне навчання вона була удостоєна Сталінської стипендії.

До того часу, коли Таня стала головою ради, відділення наукового товариства біологічного факультету налічувало близько 180 чоловік. Треба було вжити заходів до розширення товариства, до кращої популяризації його завдань серед студентів. Раніше участь в наукових гуртках брали в основному п'ятикурсники та дехто з студентів четвертого курсу. Тепер був створений гурток загальної біології, де студенти першого та другого курсів, яких ще не залучали до експериментальної роботи, розробляли теоретичні теми. Ці теми давалися з різних кафедр, щоб студенти кра-

ще познайомились з напрямом роботи кожної кафедри і могли вибрати те, що кожному до вподоби. Далі, для популяризації наукової роботи, стали частіше проводитись комсомольсько-молодіжні години, де активісти СНТ проводили цікаві бесіди, робили доповіді. Робота студентів у наукових гуртках обговорювалась і на комсомольських зборах. Було налагоджено постійний зв'язок з комсомольською організацією. Комс-орги почали вважати наукову роботу за важливу галузь всієї комсомольської роботи. Це, розуміється, підвищило авторитет гуртків: студенти почували відповідальність не тільки перед товариством, а й комсомольською організацією. Це привело до того, що в наукових гуртках біологічного факультету тепер налічується 240 студентів.

Таня всіма способами старається поліпшити діяльність гуртків, вникає в кожну деталь, особисто перевіряє роботу членів ради, відвідує засідання гуртків, бесідує з старостами. Для цілеспрямованої роботи дуже важливо мати широкий річний план. З цією метою на засідання ради запрошуються керівники, старости, секретарі гуртків, члени комсомольського бюро. Це сприяє ґрунтовному обговоренню плану, його глибокому всебічному аналізу.

Плануючи роботу, біологи прагнуть, щоб тематика була зв'язана

на з нашим життям, з передовою вітчизняною наукою. В цьому навчальному році біологи провели конференцію, на якій обговорили підсумки літньої практики, зв'язаної з планом перетворення природи. Екологи прочитали доповіді про нові методи боротьби зі шкідниками полів в районі «Чорних земель» та Південно-Українського каналу. Зоологи, ентомологи розповіли про вивчений ними тваринний світ позахисних смуг району сталінської бійової на Дніпрі.

Значно зросла кількість експериментальних робіт, виконаних студентами третього і четвертого курсів. Збільшилась і кількість доповідей. Багато з цих студентських наукових робіт є самостійними дослідженнями, пов'язаними з практикою народного господарства нашої країни.

Діяльність наукових гуртків біологічного факультету тепер широка і різноманітна. В гуртках виховуються майбутні наукові працівники, педагоги. Цією роботою біологічного відділення СНТ керує вмілий організатор, відмінник навчання Таня Філіппова.

Г. СЕРБІН.

Сторінку організували наші кореспонденти: С. ШЛЯХОВА, А. ДЕМЕНТЬЄВ, А. МЕЛЬНИЧЕНКО, В. ЛИТВИНОВ.

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»
№ 12 стор. 3

У розмові з нашим кореспондентом студентка четвертого курсу біологічного факультету, староста гуртка ентомології В. Молева розповіла:

— В нашому гуртку, яким керує професор С. І. Медведєв, налічується 15 чоловік. Влітку 1951 року ми організували екскурсію в район Південно-Українського каналу і Каховської гідроелектростанції. В результаті деякими учасниками екскурсії зібрані цінні матеріали, що дали можливість написати ряд наукових робіт. Ці роботи були заслухані на засіданнях нашого гуртка.

Найбільший інтерес становлять роботи: «Грунтова ентомофауна в районі Південно-Українського каналу і Каховської гідроелектростанції», написана студенткою п'ятого курсу О. Беловодською, «Попелиці—шкідники плодоягідних культур у зоні Південно-Українського каналу та Каховської гідроелектростанції», написана студенткою четвертого курсу т. Ермолівною та ін.

Наш гурток взяв участь у недавно проведених на факультеті «Павловських читаннях». Студентка Ермолівна прочитала доповідь на тему «Рефлекси у комах».

В поточному році намічено провести екскурсію на бджільницьку станцію на Харківщині.

На підсумкову студентську наукову конференцію наші гуртківці підготували 5 доповідей. Їх зробили студенти К. Кудель, Т. Овчиннікова та інші.

Потрібна рішуча допомога

Комсомольська організація факультету іноземних мов налічує понад 250 чоловік. В цілому це дружний колектив: він домігся хороших успіхів під час зимової екзаменаційної сесії. Однак, крім успішності, їм нема чим похвалитися. З року в рік на цьому факультеті відстає культурно-масова і політико-виховна робота. Про це гаряче й одверто говорили комсомольці на звітно-виборчих зборах у жовтні 1951 року. В рішенні зборів було записано про необхідність поліпшити також лекційну і спортивну роботу, діяльність наукового студентського товариства.

Обраному комсомольському бюро на чолі з Н. Давидовою було доручено ліквідувати ці недоліки. Тов. Давидова приступила до роботи, будучи добре обізнаною з життям факультету, бо вона керувала комсомольським бюро й торік.

Минуло вже понад півроку, але стан комсомольського життя на факультеті не покращав. Навіть більше: де в чому він занепадає. Це відчувається насамперед в комсомольській дисципліні. Дійшло до того, що одного разу були відкладені комсомольські збори через неявку студентів; з тієї ж причини зірвано лижний крос.

Комсомольські збори проходять неактивно, виконання рішень не контролюється, документація в занедбаному стані. Навіть рішення звітно-виборчих зборів як було написано начорно, так і лишається непереписаним до останнього часу.

На факультеті вийшло тільки сім номерів щітної

газети «Радянський лінгвіст». Друга газета «За советское языкознание», що має завдання висвітлювати діяльність наукових гуртків, виходила у світ два рази. Останній її номер з'явився в минулому семестрі, та й то інформував тільки... про розгортання своєї роботи.

Занедбана важлива справа фізичного виховання. Спортивні секції відвідують не більше як 40 студентів.

Незадовільно організовані політгодини. Є такі групи (наприклад, на третьому курсі англійського відділення), де зовсім не влаштовують політгодини.

Тов. Давидова пояснює ці недоліки недостатньою допомогою партійної організації факультету, але це не зовсім вірно. Такі заходи, як забезпечення явки на збори, регулярний випуск щітних газет, залучення комсомольців до громадської роботи, посягнення боротьба за зміцнення трудової дисципліни, з успіхом здійснюються силами самого комсомольського бюро, якщо воно своєчасно і рішуче втручається в події. На жаль, комсомольському бюро, яким керує т. Давидова, бракує ініціативи в цих справах.

Слід зробити докір і партійному бюро. Досі воно ні разу не слухало звіту про стан комсомольської роботи. А потреба в цьому велика.

Партійне бюро факультету і комітет ЛКСМУ університету повинні рішуче допомогти комсомольцям факультету іноземних мов навести справжній порядок у культурно-масовій роботі.

М. РОДИЧЕВ.

Факультет і підприємства

Міцна творча дружба встановилася між науковими працівниками і студентами економічного факультету нашого університету та робітниками підприємств індустріального Харкова. Вже протягом кількох років представники наших кафедр подають велику допомогу колективу Харківського турбогенераторного заводу ім. Кірова у виявленні та використанні внутрізаводських резервів. Мета цієї роботи — забезпечити дострокове виконання заводом почесних замовлень великих будов комунізму.

Значну допомогу подають економісти колективам заводів транспортного машинобудування, хімічних реактивів, а також кільком машинно-тракторним станціям області, зокрема Валківській, Лютівській та Ков'ягській. В цих МТС наукові працівники вишукують нові джерела зниження собівартості тракторних робіт, допомагають впровадити госпрозрахунок в тракторних бригадах.

На заводі «Серп і молот» економісти організували семінар по вивченню економіки соціалістичних промислових підприємств; цей семінар відвідують начальники цехів і секретарі цехових парторганізацій. Для них прочитано цикл лекцій, зокрема на теми: «Провідна роль соціалістичної промисловості в народному господарстві СРСР», «Внутрізаводське планування», «Основні та оборотні фонди соціалістичних підприємств і боротьба за краще їх використання», «Впровадження нової техніки і передових методів праці у виробництві» та інші.

На заводах «Серп і молот» та турбогенераторному наукові працівники та студенти нашого факультету провели значну роботу в комплексних бригадах, допомагаючи поліпшити органі-

зацію праці та налагодити оперативно-виробниче планування.

Економічний факультет має постійні творчі зв'язки із стахановцями, новаторами підприємств Харкова. На факультеті побував відомий новатор — стахановець заводу транспортного машинобудування т. Бутенко. Він виступив в лекторії факультету з доповіддю про свій метод швидкісного різання металу.

Про свої методи праці розповів на факультеті знатний токарь Харкова—лауреат Сталінської премії В. Д. Дрокін. Такі творчі зустрічі викладачів і студентів з новаторами виробництва провадитимуться й надалі.

Творчий зв'язок наукових працівників і робітників виробництва великою мірою сприяє поліпшенню наукової роботи на факультеті, наближає її тематику до потреб і запитів виробництва. Останнім часом розроблено ряд проблем великого народногосподарського значення. Кандидат економічних наук т. Адаменко написав працю «Резерви продуктивності праці на паровозоремонтних заводах». Впровадження даних цієї праці у виробництво лише на Харківському та деяких інших паровозоремонтних заводах України може дати можливість щороку заощаджувати понад 7 мільйонів карбованців державних коштів.

Кандидат економічних наук т. Ораєвська узагальнила досвід передових машинно-тракторних станцій області у боротьбі за зниження собівартості механізованих робіт. Тов. Ораєвська підтримує міцні зв'язки з Валківською, Ков'ягською та іншими МТС області, дає їм багату консультації.

Зміцненню зв'язків з виробництвом активно спри-

яють студенти старіших курсів. Вони чимало допомогли у виявленні та використанні в підприємствах додаткових резервів для виконання виробничих планів та зниження собівартості продукції. Майбутні економісти, в результаті їх роботи на підприємствах Харкова, розробляють 22 наукові теми, які будуть обговорюватись у наукових гуртках та на студентських наукових конференціях. З виконаних студентами досліджень можна відзначити як найкращі: роботи т. Кошути — «Резерви підвищення продуктивності праці на Харківському турбогенераторному заводі» та т. Яковлева — «Питання виробничого кооперування на досвіді турбогенераторного заводу». Авторам їх присуджено першу та другу премії на міському огляді студентських наукових робіт в 1951 році.

Завдяки міцним і постійним зв'язкам з виробництвом студенти навчилися успішно застосовувати набуті теоретичні знання в галузі економіки та організації виробництва на практиці, набули навички в техніко-економічному та оперативно-виробничому плануванні, у виявленні внутрізаводських резервів та розробці заходів щодо їх використання в умовах виробництва.

В минулому році працівники економічного факультету прочитали на підприємствах 43 лекції і доповіді, провели 24 консультації та бесіди на теми економіки та організації виробництва. Понад 800 бесід на заводах Харкова провели студенти.

Колектив факультету одержав листи від трудівників заводів «Серп і молот», турбогенераторного, хімічних реактивів, Валківської МТС з подякою за цінну ділову допомогу виробництву.

В. КАЛИТА.

ПОВТОРЮЮТЬ МИНУЛІ ПОМИЛКИ

За наслідками зимової екзаменаційної сесії перший курс зайняв передостаннє місце на економічному факультеті. Це сталося через відсутність міцної трудової дисципліни, внаслідок недостатньої боротьби партійної та комсомольської груп за високу успішність.

Колектив курсу не зробив належних висновків з повчального уроку минулого семестру. Серед студентів досі не налагоджена як слід політико-виховна робота, відсутня міцна дисципліна, комсомольська група мало цікавиться, як студенти працюють над засвоєнням учбової програми, зокрема з соціально-економічних дисциплін, що дуже важливо.

Відвідування студентами лекцій і семінарських занять незадовільне. 8—10 чоловік щоразу відсутні без поважних на те причин. Першкурсники недостатньо готуються до семінарських занять

з найважливіших дисциплін — основ марксизму-ленізму і політичної економії. На семінарі 17 березня 5 студентів першої групи одержали незадовільні оцінки. В другій групі взагалі ніхто не підготувався до занять.

Студенти не працюють над підвищенням свого ідейно-теоретичного рівня, не читають систематично газет, не відвідують факультетський лекторій.

В середині минулого місяця відбулися комсомольські збори курсу. Обговорювали становище з успішністю, дисципліною. Ухвалили рішення негайно ліквідувати недоліки, по-новому взятись за роботу. Але це рішення так і залишилось на папері. Ніяких зрушень не сталося.

Комсорт т. Фядін, профорт т. Ільницький, весь актив курсу виявились безсилим виправити критичне становище колективу, не зуміли мобілізувати студентів на ви-

конання поставлених перед ними завдань. Зусилля кращих студентів тт. Смоленської, Беспалько, Хорошко та інших, які прагнули поліпшити справи на курсі, виявились марними, бо їм не допомогли ні комсорт, ні профорт.

Неправильну позицію зайняв і парторт т. Червінський. Він спокійно мириться з обурливими фактами незадовільної академічної, громадської роботи студентів, не допомагає комсомольській групі, ігнорує курсові комсомольські збори.

Комсомольському бюро економічного факультету слід більше цікавитись роботою першкурсників з тим, щоб запобігти поганим наслідкам і в наступній екзаменаційній сесії.

А. КОНОНЦЕВА.

Редактор В. ХОЛОДКОВ.